

Korte notitie ten behoeve van het gesprek met raadsleden van de gemeente Gooise Meren over de ontwerp-Beleidsregel Zonnepanelen op Erfgoed 2022

Vereniging Vrienden van het Bredius
20 februari 2023

Inleiding

De Vereniging Vrienden van het Bredius is in 2017 opgericht door enkele betrokken bewoners met het voornemen zich sterk te maken voor hun bijzondere buurt. Samenwerking met bewoners en gemeente stond destijds en staat ook nu nog centraal bij het realiseren van de doelstelling van de vereniging: het behouden van het authentieke karakter van het Brediuskwartier in al zijn facetten. Vrienden van het Bredius telt ongeveer 300 leden, wat betekent dat ongeveer evenveel huishoudens in Bredius I, II en het Vondelkwartier door de vereniging worden bereikt en haar financieel steunen.

Beleidsterrein Duurzaamheid

De vereniging heeft in 2020 een meerjarig beleidsplan opgesteld dat diverse beleidsterreinen omvat. Twee voor het beoogde gesprek met de raadsleden relevante beleidsterreinen zijn in de eerste plaats Duurzaamheid en daarnaast Beschermd Dorpsgezicht, waarvoor in het bestuur van de vereniging portefeuillehouders zijn benoemd. Om het verenigingsbeleid en eruit voortvloeiende activiteiten rond het thema Duurzaamheid vorm te kunnen geven en vooral nauw te kunnen afstemmen op de behoefte van de leden, is er begin 2021 een gedetailleerde digitale enquête gehouden. De uitkomsten van deze enquête zijn representatief voor de buurt (zowel leden als overige bewoners namen deel, met een respons van 30%) en bepalend geweest voor de duurzaamheidsagenda van de vereniging. Zij zijn destijds in detail besproken met betrokken beleidsambtenaren van Gooise Meren en de wethouder.

Behoefteninventarisatie bewoners

Als inbreng voor het gesprek met de raadsleden hieronder enkele kernpunten die destijds uit de enquête naar voren kwamen:

- Bewoners hechten belang aan verduurzaming van de eigen woning, met de kanttekening dat de ouderdom van de huizen grenzen stelt aan het besparingspotentieel op energie
- Bewoners hechten belang aan verduurzaming van de buurt als geheel, maar niet ten koste van het karakter ervan
- Het eigen huis wordt als tamelijk duurzaam beschouwd; de buurt als slechts beperkt duurzaam
- Huizen zijn slechts beperkt geïsoleerd (daken nog het vaakst)
- Van de verduurzamingsmaatregelen die worden overwogen, scoren zonnepanelen en toepassing van HR-glas het hoogst
- Daarnaast wordt participatie in zonne-opwek op afstand genoemd
- Een aanzienlijke groep geeft de voorkeur aan collectieve initiatieven, hetzij vanuit de gemeente of eraan gelieerde partijen – zonnepanelen, mogelijk in combinatie met een huisaccu en (hybride) warmtepompinstallaties, liefst met gezamenlijk inkoopvoordeel, worden het vaakst genoemd

Recentelijk toegenomen urgentie

De ontwikkelingen van het afgelopen jaar, met name de Russische inval in Oekraïne en de erop volgende stijging van energieprijzen, hebben zaken in een stroomversnelling gebracht. Najaar 2022 organiseerde de vereniging Vrienden van het Bredius een eerste Duurzaamheidsavond in NH Jan Tabak, in nauwe samenwerking met Gooise Meren en de energiecoöperatie WattNu. Ruim honderd belangstellenden namen deel in de zaal; anderen werden in de gelegenheid gesteld mee te kijken via een live stream-verbinding. Met name uit de vragenronde en de gesprekken aan de statafels na de bijdragen van wethouder Boudewijnse en de spreker van WattNu bleken een sterk toegenomen belangstelling voor verduurzaming en een gegroeid urgentiebesef, duidelijk ook ingegeven door de prijsdruk van aardgas en elektriciteit. Enkele conclusies van die bewonersavond als aanvullende inbreng voor het gesprek met de raadsleden:

- Er is gegroeide belangstelling om effectief energie te besparen in het eigen huishouden
- Isolatie verdient de voorkeur als eerste stap boven opwek; spouwmuurisolatie ontbreekt in de meeste huizen en biedt de grootste meeropbrengst
- Een relatief groot deel van het huizenbestand in het Bredius heeft geen of een onvoordelig (F, E of D) energielabel – de potentiële winst van woningisolatie is hier het hoogst
- De vraag naar hulp bij het afwegen en nemen van maatregelen (inschakeling van energiecoaches bijvoorbeeld) is toegenomen
- Er is toegenomen belangstelling voor toepassing van zonnepanelen op de eigen woning; regelgeving daaromtrent wordt als onduidelijk ervaren
- Tegelijkertijd is er bezorgdheid over de uitstraling en aanblik van de buurt en eventuele “wildgroei”: plaatselijke initiatieven om alvast met enkele burens of individueel zonnepanelen te laten plaatsten in afwachting van vergunning (of, erger, zonder vergunning, in de hoop dat het wellicht onopgemerkt zal blijven)
- Het Bredius is een lommerrijke buurt met een oud bomenbestand – bewoners beseffen dat daardoor slechts een beperkt deel van de beschikbare dakvlakken geschikt zal blijken voor opwek met een goed rendement

Aansluiting beleidsregel op gebleken behoefte

De voorliggende ontwerp-Beleidsregel Zonnepanelen op Erfgoed in de Gemeente Gooise Meren 2022 voorziet in dit licht inderdaad ook in het Bredius in een tweeledige behoefte. Veel bewoners van het Bredius hebben niet helder voor ogen wat de vergunningsregels zijn voor toepassing van zonnepanelen op het eigen huis en wanneer kan worden aangenomen dat een vergunningsaanvraag zal worden gehonoreerd. Verheldering van die kaders is gewenst. Daarnaast vindt minimaal een even grote groep dat zonnepanelen, althans de momenteel beschikbare technologie, te zeer ontsieren en er wellicht beter kan worden begonnen met grondige isolatie van het woningbestand, omdat daar vooralsnog het grootste besparingspotentieel lijkt te liggen en er bovendien een landelijke doelstelling blijkt te zijn om tot 2035 van alle D-, E- en F-energielabels af te geraken. Ook hier is behoefte aan richtlijnen en facilitering vanuit de gemeente.

Met deze gegevens en overwegingen in het achterhoofd hebben we de ontwerp-Beleidsregel en onderliggende stukken beoordeeld. We stellen als vereniging de geboden gelegenheid tot overleg en de kennelijke ruimte tot nuancering en verduidelijking zeer op prijs. Op voorhand dank daarvoor aan de raadsleden, het College en de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed.

Namens het bestuur,
Marc Beek